

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

ר"ה בט-לה | פרשת ויצא | גליון מס' 97

דף כט. פ

(ל"ת - קס"ט וק"ע) ע"ש וע"ע בפ"ג דשמיטה ויובל הלכה י ע"ש היטב.

אך בתרגום יונתן עה"פ הנ"ל לא נראה כן דאי' שם: לא יהי לכהניא דמן שבט לוי חולק וכו'. נראה מדבריו שהוא דין יחיד ויחיד ולא רק דין בשבט וי"ל.

דף כט: פ

אבל פורס הוא לבניו ולבני ביתו וכו' - בריטב"א כתב: פי' דאיסור ברכה לבטלה מדרבנן הוא ואסמכוה אלא תשא את שם ה' אלקיך לשוא, וכן מוכח בברכות וכן פירש רבינו תם ז"ל, ולפיכך התירו כאן לומר ברכה שאינה צריכה לו כדי לחנך בניו ובני ביתו במצות, ואילו היה איסור תורה לא היו מתירים לו לעשות בידים איסור תורה משום חינוך מצוות דדבריהם.

ותמה ע"ז הערוך לנר דמה צריך להאי טעמא תיפול"ל דמברכים גם על מצוות דרבנן ומדרבנן חייב לחנכם.

וכתב הגאון ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל ליישב: דכוונת הריטב"א פשוטה, שהרי חינוך יכול להיות רק מה שנוהג הגדול עצמו, וכאן שלצורך גדול א"א לו לברך כיון שכבר יצא, ה"ה גם בשביל קטן, ולכן הוצרך הריטב"א ליתן טעם דמה שיכול לברך הוא היתר מיוחד לצורך חינוך.

שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבירונו ד' אמות ברה"ר וכו' - הנה הרשב"א (ראש השנה ט"ז, א) כתב, כי מה שתקנו חכמים שלא לתקוע בשופר בראש השנה שחל להיות בשבת ולא חששו לאיסור "בל תגרע" הנגרם מביטול מצות עשה של תקיעת שופר, הרי זה משום שחכמים ראו צורך לבטל המצוה (מחשש שמא יעביר את השופר ארבע אמות ברשות הרבים), וכל מצוה שביטלו חכמים מחמת צורך מסויים - אין בזה איסור ד"בל תגרע".

ומדברי הרשב"א אלו הסיק הטורי אבן (ראש השנה שם), כי אדם שמבטל מצוה לגמרי גם כן עובר באיסור "בל תגרע", ולא רק כשעושה המצוה בצורת גרעון כגון מניח ג' פרשיות בתפלין או נוטל בסוכות ג' מינים.

עוד נציין שבספר יהודה לקדשו, תולדות הגה"ק ר' לייבל איגר זצ"ל (ח"א ע' כט) מסופר, שכאשר למד הגה"ק הנ"ל עם זקנו, הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל, שאל הסבא את הנכד: הנה הירושלמי מקשה על שיטת בן עזאי שסובר "מהלך כעומד

וכי ידיו של משה עושות מלחמה וכו' אלא לומר לך כל זמן וכו' - והמהרש"א כאן תמה, מדוע רק כאשר הרים משה את ידו אז שעבדו בני"א את לבם לאביהם שבשמים, וכתב הגאון ר' מאיר אריק זצ"ל בקו' שיירי מנחה בסו"ס מנחת קנאות (לדף ל"ח ע"א): וי"ל, דהנה בירושלמי בר"ה שם מבואר דעמלק הי' מכשף גדול, וכל כוחו הי' בכשפים. ובמדרש רבה פ' מטות (סי' ה') איתא, דציץ מועיל לבטל כוחו של כשפים יעו"ש. ועוד מבואר במס' סוטה (דף ל"ח ע"א) דאין להגביה את הידים למעלה מן הציץ מפני שהשם כתוב עליו. ועפ"ז יובן היטב, דהנה במלחמת עמלק עלו משה ואהרן על ראש הגבעה, ובני ישראל היו למטה מהגבעה, ולא יכלו בני ישראל לראות היטב את משה, וסמכו בדעתם שבוודאי לבש משה על ראשו טס שהשם כתוב עליו, וזה מועיל בסגולה לבטל הכשפים של עמלק, ולכך לא היו משעבדים את לבם בתפלה, אבל כאשר ירים משה את ידו למעלה מראשו, אז ידעו בטח כי אין הציץ מונח בראשו, דאל"כ לא הי' מגביה את ידו למעלה מהשם, לכן דייקא אז נכנעו להתפלל למקום והיו מתגברים, וא"ש.

חרש שוטה וקטן אין מוציאין את הרבים ידי חובתן וכו' - הב"י (או"ח סי' תקסט) כותב, דהמדובר כאן הוא גם באדם שאינו אילם אלא שהוא רק אינו שומע, שדינו כפיקח לכל דבריו, מכל מקום מאחר והמצוה היא לשמוע קול שופר והוא אינו שומע, אין הוא נקרא "בר חיובא", ומשום כך הוא אינו יכול להוציא את הרבים ידי חובתם.

כהנים ולוים מוכרין לעולם וגואלין לעולם וכו' - וברש"י כתב לחדש, (בד"ה קמ"ל גרסינן ולא גרסינן נהי דליתנהו וכו') דמותר ללוי לקנות קרקע בא"י, דמה שכתוב לגבי הלויים: בארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם, הכוונה על כל השבט בשלימות, אבל לוי פרטי יכול ללא ספק לקנות קרקע בא"י ע"כ.

ויש לכאורה להביא רא"י לשיטתו ממש"כ בפסוק (דברים יח, א): לא יהי' לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה וגו'. והפסוק מדייק ואומר "כל שבט", דמשמע דהוא דין בשבט, ולא דין ביחיד ודו"ק. וכע"ז יש לדייק בלשון הרמב"ם בסה"מ

כתב החתם סופר (שבת דף קמז): 'מה שנראה לי שנוולד לך זה מנהג לחדש חידושים יותר מדאי ... אכן ע"י החידושים בכל דף ועמוד ע"ז זוכר הכל ומילתא דתמיה מידכר דכירא, והנסיון מעיד לנו ע"ז ויודע אני בעצמי'.

התוקע בעצמו יצא, ויש לומר כאשר שמעו קול מבית הכנסת אחר, שכולם הפסידו את הסדר, והתוקע בעצמו כיון שהוא מרוכז בתקיעתו, אינו שומע את התקיעות האחרות ולא הפסיד את הסדר, וצ"ע.

עוד יש לומר, שכיון שכולם תקעו, אם כן לא נשמע כלל קול תקיעה, אלא נשמע בליל של קולות מעורבים, ובזה ודאי שאינו מפריע את תקיעתו, שמסתמא גם השו"ע מודה, שאם שמע קול בכי תינוק שאינו מפריע את הסדר. אבל התוקע בעצמו שומע את קול תקיעתו כיון שהוא מרוכז לתקוע היטב, ועל כרחך צריך לומר כן, שאם אינו שומע, אם כן גם לא יצא ידי חובתו, כיון שלא שמע כלל קול תקיעה.

ומנלן דעבדינן זכר למקדש דאמר קרא כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך וכו' - וכתב החתם סופר שזה מה שכתוב בסמוך "וממכותיך ארפאך" לרמוז שבזכות הדרישה לציון תביא לנו רפואה למכותינו. ע"כ. והגאון האדר"ת זצ"ל בקונטרס זכר למקדש מציין את הספרי בפרשת עקב "ושמתם את דברי אלה על לבבכם", היו מצוינין במצוות כשאתם חוזרים לא יהיו לכם חדשים וכו', הוא שירמיהו אומר "הציבי לך ציונים" אלו המצוות שישראל מצוינין בהם "שימי לך תמרור" זה חורבן בית המקדש, "שיתי לבך למסלה דרך הלכת" אמר להם הקדוש ברוך הוא באיזה דרכים הלכתם ועשו תשובה, מיד אתם חוזרים לעריכם, והכוונה לשוב לקיים מצוות המעשיות שעזבו בישבם על אדמתם מרוב כל, וזה שאמר שימי לך תמרורים שנשים ללבנו לעשות זכרון לבית תפארתנו וקדשנו, ובזכות אותה דרישה שנדרוש לציון ולמקדשה נזכה לקיימם באמת.

אמר ר' יוחנן ומשם עתידין לינאל וכו' - כתב החיד"א בספרו פתח עינים: וכ"כ הרמב"ם פי"ד דסנהדרין דין י"ב בתחלה כשנבנה בית המקדש היו ב"ד הגדול יושבין בלשכת הגזית וכו' וסופן לטבריא ומשם לא עמד ב"ד הגדול עד עתה וקבלה היה שבטבריא עתידין לחזור תחילה ומשם נעתקין למקדש עכ"ל. ולפי זה היה אמר הרב מופת הדור מהרח"א דהאי דאמר בעירובין דף מ"ג דילמ' לב"ד הגדול אתא אינו לב"ד של לשכת הגזית כמ"ש הריטב"א בחידושו אלא לב"ד העומד בטבריא. וכמדומה שראיתיו בספרו חנן אלהים בלקוטים.

❧ דף לב: ❧

מכלל דבר"ה ליכא הלל מ"ש - כתב בס' גליוני הש"ס: ע' מהרי"ל ה' ר"ה עוד טעם מפני שנאמר בהלל כי הצלת נפשי ממות ואין יכול לומר כן בר"ה כי החיים תלויים ועומדים עד יום כפור, והקשה שם ע"ז דא"כ נימא בדילוג של אותו פסוק כמו בר"ח שאומרים אותו בדילוג ע"ש, ויותר מזה יוקשה דהא ר"ה הוא גם ר"ח וא"כ עכ"פ הל"ל הלל כמו בר"ח ואז ממילא הי' אותו פסוק מדולג וגם לפי הטעם שלו יוקשה עוד מדוע אין אומרים הלל ביוה"כ דישאל מובטחין שהי' הגמר דין לחיים כמבואר במדרשות והרי הש"ס כאן שואל טעם גם על יוה"כ.

משום דזריזין מקדימין למצות וכו' - הנה מבואר כאן, דאע"ג דבמוסף יש יותר אנשים בבהכ"נ ואיכא ברוב עם הדרת מלך, מ"מ משום דזריזין מקדימין למצות מקרא ההלל בשחרית.

דמי", הלא אין אדם מתחייב על ד' אמות ברשות הרבים לעולם דנעשה כמי שהונחה על כל אמה ואמה ויפטר, ומתריך הירושלמי משכחת לה בקופץ (מובא בתוספות שבת ה ב). ולפי זה הקשה רבי עקיבא איגר למה גזרו חכמים בשופר, ובמגילה בשבת משום שמא יעבירונו ד' אמות ברה"ר. הלא זה יכול להיות רק בקופץ, ומדוע דחו חכמים מצות התקיעה ומגילה משום חשש רחוק שיקפוץ ד' אמות. השיב רבי לייבל לסבו, דמכיון דבדבר מצוה עסקין, אין זה חשש רחוק כלל שיקפוץ דלדבר מצוה אין יהודי "הולך" כי אם קופץ בזריזות.

ובאמת גדולי החסידים הראו אסמכתא לדבריו, מביאורו של רש"י על הפסוק (שמות יב, יא) פסח הוא לה', הקרבן הוא קרוי פסח על שם הדילוג והפסיחה שהקב"ה היה מדלג בתני ישראל וכו' ואתם עשו כל עבודותיו לשם שמים דרך דילוג וקפיצה.

והאדמור הפני מנחם מגור זצ"ל הוסיף על תירוץ זה שבן עזאי לשיטתו שאמר באבות (פ"ד מ"ב) הו' רץ למצוה, הרי שפיר לשיטתו דיש לגזור לדבר מצוה שירוצו.

❧ דף לו: ❧

כי הוה מסיים שליחא דציבורא תקיעתא ביבנה לא שמע איניש קל אוניה וכו' - כתב בשו"ע (או"ח סימן תקצ"ח) שהתוקע סדר כגון תקיעה שברים תרועה תקיעה, והפסיק בתרועה בין תקיעה לשברים, או שהפסיק בשברים בין תרועה לתקיעה, או שהריע שתי תרועות זו אחר זו, או שתקע אחר התרועה תקיעה כמתעסק שלא לשם תקיעה והפסיק בה בין תרועה לתקיעה, הו' הפסק והפסיד גם את התקיעה הראשונה. וכתב המשנ"ב (ס"ק לג) בשם המג"א שבציור האחרון שתקע תקיעה כמתעסק בלבד, לא הפסיד את תקיעתו, דמתעסק לא חשיב תקיעה כלל, והו' ליה כאילו שמע קול אחר בנתיים דלא חשיב הפסק על ידי זה.

ובביאור הלכה (ד"ה כמתעסק) כתב בשם החיי אדם שלדעת השו"ע צריך ליהרר במקום שבתי כנסיות תכופין זה אצל זה שלא יתקעו בבית הכנסת אחת עד שייגמרו באחרת, שאם לא כן לא ישמעו על הסדר, דאף שאין מתכוין לשמוע לשם מצוה, ואין ברצונו כלל לשמוע, מכל מקום לדעת המחבר אפילו שמע כמתעסק הפסיד התקיעות ששמע. וכתב בביאור הלכה, שיש לכתחילה לחוש לדעה זו, אף שהעיקר כהמג"א שמתעסק לא חשיב הפסק.

ולכאורה יש להביא ראיה לדברי המג"א, שהרי נאמר בראש השנה דף ל ע"א, שביבנה כשהשליח ציבור גמר לתקוע, לא שמע איניש קל אוניה מקל תקועיא דיחידאי. כי כולם התחילו לתקוע. ולדעת השו"ע צריך בירור איך יצאו ידי חובתם, כיון שכולם התחילו לתקוע נמצא שלא יצאו ידי חובתם, כיון שבאמצע כל סדר מפסיק התקיעה של חברו, ודוחק שכולם כיוונו לתקוע בבת אחת.

וכתב החשוקי חמד דאולי יש לתרץ שהתוקע בעצמו שומע את תקיעתו, ואין השמיעה ממקום אחר מפריעה לו, שכיון שהוא מרוכז כדי שתקיעותיו יצאו טוב, אין הוא שומע קול אחר, ואין זה מפסיק את הסדר שלו, ולפי זה יצא חידה נפלאה, איך יתכן שכל המתפללים לא יצאו ידי חובתם, ורק

ומהרש"ם בארחות חיים (סי' תכו סק"י) מוכיח מכאן, שיותר כדאי להקדים ולברך ברכת הלבנה ביחיד מלשהותה כדי שיוכל לברך בצבור.

אמנם הגאון ר' שלמה מזוילנא ז"ל בשו"ת מקור חיים (סי' ג') כתב ללמד זכות על המנהג שמאחרים הברית מילה עד אחר חצות היום כדי שיבואו הקרואים, שאף שמבטל מצות זריזין מקדימין מ"מ מרויח בזה מצות ברב עם, ואל תשיבני מהסוגיא דר"ה (ל"ב ב) שמפורש להדיא דזריזות עדיפא מרוב עם, דשאני התם דרוב עם הויא ספק, שמי יודע אם במוסף ירבו אנשים בבחכ"נ, וביטול הזריזות ודאי, ואין ספק דוחה ודאי, משא"כ גבי מילה שניהם ודאים.

☞ דף לג. ☞

הא נשים מעכבין וכו' - הנה כתב כאן ברש"י חידוש עצום, דאשה המקיימת מ"ע שהזמן גרמא עוברת על בל תוסיף ע"ש. וכן בספר המכריע לבעל התוס' רי"ד ז"ל (סי' ע"ח) כתב כרש"י ע"ש, ובמהרש"א שם כתב דצ"ב איזה בל תוסיף יש בזה שאין חייב כלל, ובל תוסיף הוא רק בתוספת על מצוה קיימת ע"ש. וכן בשלטי הגבורים (פ"ד דר"ה) ס"ל דאין בל תוסיף בנשים במ"ע שהז"ג.

וראה לבא"ח בשו"ת תורה לשמה (סימן קעג) שדן בזה וכתב: שאלה אשה שנהגה כמה שנים לישן ולאכול בסוכה והרי היא נזהרת בזה כאנשים וגם בפיה אמרה כמה פעמים שהיא כן תעשה לקיים בכל שנה ושנה מצוה זו ונסתפקנו אם זו האשה בליל שמחת תורה יכולה לישן בסוכה או"ד כיון דנהגה במצוה זו כאנשים גם היא צריכה לחוש לבל תוסיף. יורינו המורה לצדקה ושכמ"ה.

תשובה. מאחר דעל עיקר המצוה שהזמן גרמא נתנו לה רשות לעשותה ולא חשו לאיסור בל תוסיף א"כ ה"ה לענין זה ג"כ אין לחוש ועיין לשלטי הגבורים בסוף מס' ראש השנה שכתב וז"ל וכבר ביארתי בקונטרס הראיות שאין הנשים עוברות על בל תוסיף במצוה שלא נצטוו עליה וכו' ע"ש וכ"כ הר"ן ז"ל שם ע"ש ועל כן מאחר דבעיקר המצוה לא חשו לאיסור בל תוסיף ה"ה לענין זה ליכא למיחש לבל תוסיף מאחר דאין חייבים בה מן התורה ולכן יכולה היא לישן בליל שמחת תורה בסוכה ורק לא תכוין בשביל מצוה.

☞ דף לג. ☞

דכתיב יום תרועה יהי לכם ומתרגמינן יום יבבא יהא לכו. וכתב באימיה דסיסרא וכו' - והנה הדבר הזה הוא הפלא ופלא שלומדים מהיבבות של אם סיסרא ענין הנוגע לאופן התקיעות שלנו בר"ה, ואין לדבר זה מובן. ובפרט צ"ב מה שהביא בספר הערוך (ערוך ערב והובא בתוס' כאן) שאיתא בירושלמי, דתוקעים בר"ה מאה תקיעות כנגד "מאה פעיות דפעתא אמיה דסיסרא" עכ"ל. וזה צ"ע רב שלומדים מאמיה דסיסרא מנין הקולות של התקיעות דר"ה וצ"ע.

ובאבודרהם (בסדר תפילת ר"ה) מצאתי שכתב וז"ל: ואומר במדרש: שבר"ה נעקד יצחק על גבי המזבח, ואותו היום שמעה שרה ותצחק ותיבב ותילל, ועל כן אמר הכתוב יום תרועה יהיה לכם ומתרגם יום יבבא, כדי שיזכור לנו הקדוש

ברוך הוא יללת שרה אמנו ע"כ. והוא דבר חדש מאוד, אך בפרקי דר"א (פרק ל"ב) אי' דמיד כששמעה שרה מענין העקידה: מיד התחילה בוכה ומיללת, בכתה שלש בכיות כנגד שלש תקיעות, שלש יללות כנגד שלש יבבות ופרחה נשמתה ומתה וכו' ע"כ.

ובשו"ת שאלת שלמה להגרש"א ורטהיימר ז"ל (ח"ב סי' נ"ו) כותב: ששאל במ"ש בערוך ערוך ערב ומובא בתוס' ר"ה (ל"ג ב) דהל"ן דמחמרי ותוקעין ק' קולות הוא כנגד מאה פעיות דפעייה אימיה דסיסרא וכן הביא הטור, מנין לקח זה הערוך דאימיה דסיסרא פעתא ק' פעיות. הנה דברי הערוך הם דברי קבלה שקבל כן מגאוני וזקני דורו החסידים דמחמרי ועבדי ק' קולות, ולכן אין לשאול על זה מנין לו זה.

אבל מצאתי לו סיוע ממ"ש בתנחומא ובויקרא רבה (פ' כ"ז) על קרא ופעלכם מאפע ממאה פעיות שהאשה פועה בשעה שהיא יושבת על המשבר, דרשו מאפע נוטריקון מאה פעיות, הרי שבהצער היותר גדול ר"ל טבע אדם לצעוק מאה פעיות, וכן עשתה בודאי גם אימיה דסיסרא שהיתה שרויה בצער גדול על בנה וכתב בה ותיבב, ועל תרועה מתורגם יבבא (ובגמ' ר"ה ל"ג ב' יליף זה מזה), וזה סמך שגם בקול שופר ישמיעו מאה קולות. גם רמז לזה נפל בדעת, כי סופי תיבות בעד החלון נשקפה ותיבב אם בגימטר' ק"א, וא' היותר רומז אל הדרש.

עוד נציין לדברים נפלאים שכתב בזה הגאון ר' יוסף שלום אלישיב זצ"ל: צ"ב מה ענין מנין תקיעות של ר"ה לפעיות של אמיה דסיסרא. וע"ד המוסר י"ל בזה, שיש בזה לעורר נרדמים שגם מי שמרגיש בעצמו בטוח ביום הדין (אם מצד מצבו הגשמי וענינו בעוה"ז אם מצד מצבו הרוחני שבוטח בזכותיו), עליו ללמוד ק"ו מאמיה דסיסרא, שוודאי מצד דרך הטבע לא היה לה לפחד ולירא כלל, שהרי לסיסרא היה תשע מאות רכב ברזל, וגם חזינן דישועת ישראל היתה שלא כדרך הטבע, כמו שנאמר מן השמים נלחמו הכוכבים ממסלותם וגו', הרי דבצד דרך הטבע והמזלות היה לה לבטוח בנצחונן של סיסרא, ומ"מ יבבה מאה פעיות, הרי שכ"כ היתה חרידה לגורל בנה, וכמו שבאמת היה שנפל שדוד, ומזה יש להתעורר כמה צריך כל אחד ואחד להיות חרד ביום הדין, גם מי שנדמה לו שיש לו על מה לסמוך ולבטוח.

☞ דף לד. ☞

והאי תנא מיייתי לה בג"ש ממדבר - כתב ברמ"א (סימן תקפ"ה סעיף ב): וטוב לתקוע בצד ימין אם אפשר לתקוע בכך ע"כ.

והביא הבאור הלכה (שם): שמעתי בשם הגאון ר' מאיר שמחה הכהן [בעל האור שמח זצ"ל] טעם נכון, כי הש"ס ילפי לה לתקיעת שופר מחצוצרות המלחמה. ובקרא (שופטים ז') אצל מלחמה בגדעון כתיב ויחזיקו ביד שמאלם בלפידים, וביד ימינם השופרות לתקוע ע"כ.

ובמקראי קודש להגרצ"פ פראנק זצ"ל (ע' כד) העיר בזה: ולענ"ד יש לדון בזה דהא בצד ימין דקאמר אין המוונה לידו אלא לפיו, ולפ"ז מאי ראייה היא מקרא דגדעון, דשם לענין להחזיק ביד פשיטא דיחזיק ביד ימין, ככל המצוות, ולא גרע מלבישת בגדיו, ואכתי לא שמענו מזה לענין צד ימין של פיו.

אתקין רבי אבהו וכו' - כתב רב האי גאון בתשובה (והובא ברא"ש ובר"ן): אל תחשבו כי נפלה בימי ר' אבהו ספק בדבר זה, שהרי משניות קדומות - אחת אומרת שלש יבבות, ואחת אומרת שלש שברים, וקאמר אביי בהא פליגי, וכך היה הדבר מימים קדמונים מנהג לכל ישראל - מהם עושים תר"ת, מהם עושים תש"ת, וחכמים של הללו מודים כי גם שברים תרועה הם, וחכמים של הללו מודים כי גם יבבות תרועה הן. ואין כאן מחלוקת כלל. וכשבא ר' אבהו, ראה לתקן תקנה שיהיו כל ישראל עושין מעשה אחד, ולא יהיה ביניהם דבר שלהדיטות נראה כחלוקה. עד כאן.

אמנם דעת הרמב"ם (פ"ג ה"ב) שאין יוצאין בכלם, שכתב שלפי אורך הגלות נסתפק לנו היאך היא התרועה, אם היא היללה או האנחה וכו'.

דף לד: פה

כשם ששליח ציבור חייב כך כל יחיד ויחיד וכו' - כתב החתם סופר בתשובה (ליקוטי שו"ת סי' ג) דבר חדש בענין תפילה בציבור: ומה ששאל אם יש לומר עם השליח צבור כשהיחיד מתפלל עמו, זהו עיקר תפלה בציבור, כי מה שהיחידים כל אחד מתפלל בפני עצמו מקרי תפילת יחיד. רק מה שאחד מוציא רבים זה מקרי בציבור. ויעיין מגן אברהם (סי' תרפ"ט סק"י). ורק מפני שאי אפשר שיכוונו כולם לש"צ תיקנו שיתפלל כל אחד בעצמו, והיה ראוי שיאמר עמו מלה במלה, שזהו כמו מוציא רבים ידי חובתן, כבמתניתין דסוכה (לח א) גבי הלל שאומר ועונה אחריו מה שהוא אומר כמו אנא ה'. אלא כדי שיסדיר תפלתו תקנו בלחש תחלה כמבואר בסוף ר"ה (לד ב). ואם כן כשאירע שיחיד אומר עם הש"ץ זהו תפלת צבור האמיתי, ואמר כל סדר קדושה עמו עכ"ל. וכפל דבריו בחתם סופר עה"ת בריש פ' ויקרא: דקיי"ל אפילו אלפים נפשות מתפללים הכל קרוי יחידים כל אחד בפני עצמו, אך שליח ציבור המוציא רבים ידי חובתם ומתפלל בשליחותן ה"ל רבים. וברוב עם הדרת מלך. ועיין בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ג סי' ט') מה שהעיר ע"ד. וכן עיין בשו"ת בשבט הלוי (ח"ד סי' יא)

דף לה. פה

שאני רב יהודה כיון דמתלתין יומין וכו' היה מצלי וכו' - ראה במשך חכמה (פרשת עקב) עה"פ בכל לבבכם וכו' בתוד"ת כתב: והא דאמר סוף רה"ש ברב יהודה דלא הוה מצלי רק מל' לל' יום, אפשר שפירשו שהיה מתפלל תפלה קצרה ודו"ק.

וענין נפלא מדוע היה מתפלל אחת לתלתין יומין, כתב בגליוני הש"ס להגר"י ענגיל (ע"מ בבא בתרא י א) על הגמ': אדם נותן פרוטה לעני זוכה ומקבל פני השכינה, שנאמר אני בצדק אחזה פניך וגו'. ר"א יהי פרוטה לעני והדר מצלי אמר כתיב אני בצדק אחזה פניך, וכתב שם: הכוונה עפ"י גמ' סנהדרין (כב א)

גליון זה יוצא לאור ע"י שיעור הדף היומי בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה הרגילה ובהירה בשעה 7.00 בערב - שמעו ותחי נפשכם. ניתן לשמוע את השיעורים בקול הלשון במס' 03-6171111 להקיש 7* ואז קוד 96633 שלוחה 6

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: K0504166339@gmail.com

המתפלל צריך שיראה עצמו כאילו שכנה כנגדו כו'. וזהו דיהיב פרוטה לעני והדר מצלי אמר כתי' אני בצדק כו', היינו דכיון דע"י צדקה זוכין ונענשים ראוין לקבלת פני השכינה, כנלמד מאני בצדק אחזה פניך, לכן צריך להקדים הצדקה לתפלה, דהיא קבלת פני שכינה, כדאמרינן דצריך שיראה עצמו כאילו שכנה כנגדו, ועי' ר"ה (לה א) דר' יהודה הוי מצלי מתלתין יומין ולתלתין יומין, והיינו דהיינו תורתו אומנותו, ולא היה מתפלל בכל יום שלא להפסיק מלימוד התורה ע"ש ברש"י. ומה שהיה מתפלל פעם א' לשלשים יום דייקא, י"ל ג"כ דהוא מפאת היות התפילה קבלת פני שכינה, וע"כ התפלל לפחות א' לל' יום כדי לקבל פני שכינה אחת לל' יום עכ"פ. והוא מעין הך דסנהדרין (מב א) אלמא זכו בני' אלא להקביל פני אביהם שבשמים כל חודש וחודש דיים. ועיין לקמן (עד א) כל תלתין יומין מהדרא להו גיהנם להכא כו', וברשב"ם כל תלתין יומין כל ראש חודש עכ"ל. וא"כ גם הך דמס' ראש השנה דר' יהודה הוי מצלי מתלתין יומין לתלתין יומין היינו ג"כ שהיה מתפלל כל ר"ח ור"ח. ובר"ח הוא ג"כ קבלת פני השכינה בקידוש הלבנה דזריזין מקדימין, ובוודאי היה מקדש מיד, וע"כ התפלל ג"כ כל ר"ח, דכיון דהוא יום של קבלת פני השכינה בקידוש הלבנה, לכן היה מקבל בו ג"כ פני שכינה בתפלה.

עוד נציין דבמס' שבת (ק"ח ע"ב) איתא שרב יהודה אמר על עצמו תיתי לי דקיימית עיון תפילה. ובס' יחוסי תנאים ואמוראים (ערך רב יהודה) כתב, ושמעתי כי הגאונים כתבו כי כשהיה רב יהודה מתפלל היה מתפלל בדמע ובכבי שרצפת לבנה מתמסמסת מחמת הדמעות עכ"ל.

רשת הכוללים - בית מדרש גבוה לכהנים' ביתר

כולל ערב - בין הזמנים זכרון יוסף מתתיהו' כולל יום שישי

רשימת השיעורים והחיבורים שיצאו בס"ד ע"י בית מדרשנו מיום הקמתו

- רשימת השיעורים**
[כשיי סמון של סוככת * זה מורה שיש יותר משיעור אחד]
- ☞ מרא דאתרא הרב חיים וויס
 - ☞ ראש הישיבה הרב חיים אקרמן *
 - ☞ הרב שאול פלג
 - ☞ הרב מרדכי עמנואל
 - ☞ הרב אהרן הכהן קאהן *
 - ☞ ראש הישיבה הרב שמעון שרייבר
 - ☞ הרב טוביה בן דוד *
 - ☞ הרב אמיתי בן דוד מחב"ס שיתת חולין *
 - ☞ הרב אברהם קורדובה *
 - ☞ הרב אברהם קפס *
 - ☞ הרב משה כהניא *
 - ☞ הרב יעקב רוזנבר *
 - ☞ הרב פנחס ולצמן
 - ☞ הרב שלמה יהושע כהן
 - ☞ הרב משה בצלאל עזרא מחב"ס קדשי השם
 - ☞ הרב אברהם שטיגליץ
 - ☞ הרב משה דוד אדלר
 - ☞ הרב דוד יצחק מנדלבוים
 - ☞ ראש הכולל *
- רשימת החיבורים**
- ☞ גליונות חודשיים 'בית מדרש גבוה לכהנים' מגליון א-לו
 - ☞ מראי מקומות על ספר עבודת הקרבנות לחתנו של הח"ח יע"א
 - ☞ מראי מקומות על הקדמת התפא"ר 'חומר בקודש' לקדשים
 - ☞ מראי מקומות על רמב"ם כלי המקדש **חדש**
 - ☞ מראי מקומות על רמב"ם 'איטורי מזבח'
 - ☞ מראי מקומות על רמב"ם 'ביאת מקדש'
 - ☞ מראי מקומות עמ"ס תמיד
 - ☞ מראי מקומות עמ"ס מדות
 - ☞ מראי מקומות עמ"ס קנים
 - ☞ סיכום דיני גנין ועלויות לא נתקדש'
 - ☞ סיכום סוגיית 'הכל בכתב מיד וכו' **חדש**
 - ☞ את החיבורים ניתן לקבל חינם [מטרת לימוד]
 - ☞ במייל המתערכת K0504166339@gmail.com

לשפות קבע ולתרומות ולנסיות חלק בלימוד הנשגב הנחשב מקרבת קרבנות: באשראי דרך מכשירי נדירים עבור 'בית מדרש גבוה לכהנים' << דרך הטלפון במס' 037630585 שלוחה 3763 >> או להעביר בטל 0504166339